

רע"פ 3555/16 - אילן יחיה סברי, נדב יחיה וחיא נגד מדינת ישראל, ויקטור סאטיליס

בבית המשפט העליון

רע"פ 3555/16

לפני:
המבקשים:

כבוד השופט א' שהם
1. אילן יחיה סברי
2. נדב יחיה וחיא

נגד

המשיבים:

1. מדינת ישראל
2. ויקטור סאטיליס

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט
המחוזי בחיפה, בעפ"ג 7298-02-16, מיום
17.3.2016, שניתן על ידי כב' השופטים ר' שפירא -
סג"נ; א' אליקים; ו-ת' נאות-פרי

בשם המבקשים: עו"ד ואסים שחאדה

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופטים ר' שפירא - סג"נ; א' אליקים; ו-ת' נאות-פרי), בעפ"ג 7298-02-16, מיום 17.3.2016, בגדרו נדחה ערעורם של המבקשים על גזר דינו של בית משפט השלום בקריות (כב' השופט מ' עלי), בת"פ 47990-07-14, מיום 27.12.2015.

רקע והליכים קודמים

עמוד 1

2. ביום 15.4.2015, הורשעו המבקשים, על בסיס הודאתם במסגרת הסדר טיעון, בכתב אישום מתוקן, בעבירה של תקיפה הגורמת חבלה של ממש, לפי סעיף 380 בצירוף סעיף 29(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין). המבקש 2 הורשע בעבירה נוספת, של חבלה כשהעברין מזוין, לפי סעיף 335(א)(1) לחוק העונשין. על פי עובדות כתב האישום, המבקשים, אחים אשר במועד קרות האירוע היו בעלים של מרכול בנהריה, תקפו ביום 6.2.2013 את המשיב 2 (להלן: המתלונן), משום שחשדו כי הלה גנב מן החנות בקבוק ויסקי. נטען בכתב האישום, כי המבקש 1 קפץ על המתלונן, סטר לו והורידו לרצפה, במטרה להכשיר את הקרקע למבקש 2 אשר בעט בגופו, בעת שהמבקש 1 היכה בו בחוזקה באמצעות מקל עץ. כתוצאה ממעשים אלו, נגרמו למתלונן חבלות חמורות בגופו, והוא אף נאלץ לעבור חיסון נגד טטנוס ודיפתריה. לבקשת המבקשים, נדחה מועד הטיעונים לעונש ליום 21.9.2015, והשניים הופנו לשירות המבחן, לקבלת תסקיר מבחן בעניינם.

3. ביום 18.10.2015, הוגשו תסקירי שירות המבחן בעניינם של המבקשים. בתסקיר שירות המבחן שהוגש בעניינו של המבקש 1 תואר רקעו האישי והמשפחתי, ובין היתר צוין כי הינו "בן 44, מתגורר בנהריה, נשוי מזה כשבע עשרה שנים ואב לשלושה ילדים". עוד צוין בתסקיר, כי המבקש 1 סיפר כי בשנת 1990 הלה סייע לאביו להקים את המרכול המשפחתי, אשר במשך השנים התפתח וכיום מעסיק כ-70 עובדים. שירות המבחן התרשם כי המבקש 1 קיבל אחריות כנה על מעשיו וכי קיים סיכון נמוך לחזרה עליהם בעתיד. לאור זאת, המליץ שירות המבחן להשית עליו "ענישה חינוכית" במסגרת צו שירות לתועלת הציבור (להלן: של"צ).

תסקיר שירות המבחן שהוגש בעניינו של המבקש 2 תיאר את נסיבותיו האישיות, ובין היתר נכתב כי הלה בן 34, נשוי ואב לארבעה ילדים, שירת שירות צבאי מלא ועובד משנת 2012 כמנהל במרכול המשפחתי בנהריה. עולה מהתסקיר, כי המבקש 2 נטל אחריות על מעשיו והביע חרטה כנה. שירות המבחן התרשם כי המבקש 2 הינו אדם "בוגר, רציני, מסודר, המנהל אורח חיים נורמטיבי, עובד קשה ומשקיע רבות", וכי קיים סיכון נמוך להישנות מעשיו. מטעמים אלו, ולאור ההערכה כי הרשעה בדין עלולה לסכן את עתידו המקצועי, הומלץ לשקול לבטל את הרשעתו בדין, ולהסתפק בהטלת צו של"צ.

4. ביום 27.12.2015, ניתן גזר דינו של בית משפט השלום. בתחילה, התייחס בית המשפט לבקשתו של המבקש 2 לביטול הרשעתו בדין, ולאחר שעמד על התנאים שנקבעו בפסיקה להימנעות מהרשעה, קבע כי חרף הפגיעה, אשר ניתן להניח כי תיגרם להתפתחותו המקצועית, מהות העבירה שביצע המבקש 2, על נסיבותיה, אינה מאפשרת הימנעות מהרשעה כאמור. לצורך קביעת מתחמי הענישה ההולמים, נתן בית המשפט את דעתו לערכים המוגנים שבבסיס עבירות האלימות וכן לנזק החמור אשר נגרם עקב תופעת האלימות, לסדר הציבורי ולביטחון האישי. בית המשפט התחשב בכך ש"אין עסקינן במעשה רגעי אלא במעשה שכלל מספר שלבים בהם פעלו הנאשמים [המבקשים] באלימות קשה כלפי המתלונן", וגרמו לו נזק בגופו ובנפשו, אולם הוסיף וקבע כי "אין להתעלם מהשוני בחלקיהם של הנאשמים [המבקשים] בביצוע העבירות". בשים לב לעבירות בהן הורשע המבקש 1 וחלקו הנוסף שהתבטא בהכאת המתלונן באמצעות מקל, קבע בית המשפט כי מתחם הענישה בעניינו נע בין 4 ל-12 חודשי מאסר לריצוי בפועל; מאסר על תנאי; וכן תשלום פיצוי למתלונן. אשר למבקש 2, נקבע כי מתחם הענישה ההולם בעניינו נע בין מאסר אשר יכול שיהיה כולו על תנאי לבין 10 חודשי מאסר לריצוי בפועל; מאסר על תנאי; קנס; ותשלום פיצוי למתלונן.

לאחר זאת, התייחס בית המשפט לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות. בית המשפט שקל לקולה את העובדה שהמבקש 1 עובד לפרנסתו, נעדר הרשעות קודמות, הודה בעובדות כתב האישום, וכפי שעולה מתסקיר שירות המבחן, קיבל אחריות מלאה על מעשיו, וקיים סיכון נמוך כי יחזור עליהם. ביחס למבקש 2, שקל בית המשפט לקולה

את היעדרן של הרשעות קודמות בעברו, קבלת האחריות מצדו, חרטתו הכנה והסיכון הנמוך להישנות העבירות שביצע, כפי שאף עולה מתסקיר שירות המבחן בעניינו.

על בסיס שיקולים אלו, השית בית משפט השלום על המבקשים את העונשים הבאים: על המבקש 1 נגזרו 4 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות; 6 חודשי מאסר על תנאי, פן יעבור, בתוך 3 שנים, עבירת אלימות פיזית ויורשע בה; קנס בסך של 2,500 ש"ח או 25 ימי מאסר תמורתו; וכן פיצוי למתלונן בסך של 10,000 ש"ח. על המבקש 2 הוטלו 2 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות; 6 חודשי מאסר על תנאי, פן יעבור, בתוך 3 שנים, עבירת אלימות פיזית, ויורשע בה; קנס בסך של 2,500 ש"ח או 25 ימי מאסר תמורתו; וכן פיצוי למתלונן בסך של 10,000 ₪.

5. על גזר דינו של בית משפט השלום, הגישו המבקשים ערעור לבית המשפט המחוזי בחיפה, המכוון כנגד חומרת העונשים אשר הושטו עליהם וכן כנגד הרשעתו של המבקש 2 בדין. לאחר שבית המשפט המחוזי עמד על התנאים להימנעות מהרשעה, נקבע כי אין מקום להתערבותו בהחלטת בית משפט השלום בעניין זה. בית המשפט דחה אף את הבקשה להקל בעונשם של המבקשים, בציינו כי "בהתחשב בנסיבות ביצוע העבירות, אלימות לשמה עד כדי עריכת "משפט שדה" כקביעת בית משפט קמא, העונש שהוטל על המערערים [המבקשים] הוא עונש על הצד המקל ובוודאי שאינו מהווה חריגה קיצונית מרמת הענישה הראויה, אותה ניתח בית משפט קמא בהפנותו לפסקי דין שונים". עוד הוסיף בית המשפט המחוזי, כי "הנסיבות האישיות החיוביות של שני המערערים [המבקשים] נלקחו בחשבון ולכן לא נגזר עליהם מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח וגם התקופות לביצוע עבודות השירות הן קצרות".

הבקשה לרשות ערעור

6. ביום 2.5.2016, הוגשה בקשה לרשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי, היא הבקשה המונחת לפניי. בבקשת רשות הערעור טוענים המבקשים כי "מקרה זה אינו אך מקרה אישי יוצא דופן, אלא גם מקרה המעלה שאלות משפטיות כלליות, שמן הראוי שבית המשפט הנכבד ידרש אליהן בגלגול שלישי". לגישת המבקשים, שגה בית משפט קמא, כאשר לא התחשב בפגיעה הקונקרטית בשיקומם של המבקשים, ובנזק העצום שייגרם למשפחתם, ככל שיוותר גזר דינו של בית משפט השלום על כנו. המבקש 2 אף סבור כי כל התנאים אשר נקבעו בפסיקה להימנעות מהרשעה מתקיימים בעניינו, וכי לא ניתן משקל ראוי להמלצת שירות המבחן להימנע מהרשעתו.

דין והכרעה

7. לאחר שעיינתי בבקשה על צרופותיה, הגעתי לכלל מסקנה כי דינה להידחות. זאת, היות שהבקשה אינה מעוררת כל שאלה משפטית כבדת משקל או סוגייה ציבורית רחבת היקף, החורגת מעניינם הפרטני של הצדדים לה, ואין היא מקימה כל חשש מפני עיוות דין חמור או אי-צדק ממשי שנגרם למי מהמבקשים. בשל כך, הבקשה אינה נמנית על המקרים החריגים המצדיקים מתן רשות ערעור בפני בית משפט זה, ב"גלגול שלישי" (רע"פ 3471/16 נעמאן נ' הוועדה המחוזית לתכנון ובנייה-מחוז צפון, חיפה (3.5.2016); רע"פ 3077/16 פלוני נ' מדינת ישראל (2.5.2016); רע"פ 2259/16 חנוכייב נ' מדינת ישראל (2.5.2016)).

8. בקשת רשות הערעור מהווה למעשה חזרה על הטענות שנטענו בפני בית המשפט המחוזי, אלא שבקשה לרשות ערעור אינה אמורה לשמש "מקצה שיפורים" לתוצאה שהתקבלה בערעור, ואין זה כלל חדש (רע"פ 7330/15 חננאל נ' עיריית חיפה (2.11.2015); רע"פ 5860/15 פלונית נ' מדינת ישראל (7.9.2015); רע"פ 3319/15 שקיראת נ' יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה, ירושלים (20.7.2015)). כמו-כן, ומאחר שחלק ניכר מהבקשה מכון כלפי חומרת עונשם של המבקשים, יש להזכיר את ההלכה הידועה, לפיה לא תינתן רשות לערער ב"גלגול שלישי" על חומרת העונש, זולת במקרים יוצאי דופן, בהם עסקינן בסטייה קיצונית ממדיניות הענישה המקובלת בעבירות דומות (רע"פ 3250/16 שימחייאב נ' מדינת ישראל (20.4.2016); רע"פ 3021/16 לוזובסקי נ' מדינת ישראל (19.4.2016); רע"פ 2891/16 זידאן נ' מדינת ישראל (13.4.2016)). במקרה דנן, לא רק שאין מדובר בסטייה ממדיניות הענישה המקובלת במקרים דומים, אלא שהעונשים אשר הושטו על המבקשים מצויים ברף התחתון של מתחם הענישה שנקבע לכל אחד מהם.

9. אוסיף, כי גם לגופו של עניין לא מצאתי ממש בטענותיהם של המבקשים. שתי הערכאות הקודמות נתנו משקל ראוי לכלל השיקולים שהעלו המבקשים בבקשתם, וכן דנו באופן מפורט בטענות של המבקש 2 כי ראוי להימנע מהרשעה בעניינו. קביעתן, על בסיס השיקולים שהותוו בפסיקה, כי התנאים להימנעות מהרשעה אינם מתקיימים במקרה דנן מקובלת עליי, ואף אני סבור, כי נסיבותיו האישיות של המבקש 2 אינן נמנות עם אותם מקרים חריגים, בהם יהא מוצדק להימנע מהרשעה. זאת, נוכח חומרת נסיבות ביצוע העבירה על ידו, כמו גם העובדה שלא הוכח נזק קונקרטי שעלול להיגרם לו (ראו: רע"פ 8453/15 פלוני נ' מדינת ישראל (3.1.2016); רע"פ 5860/15 פלונית נ' מדינת ישראל (7.9.2015); ע"פ 2555/13 נחמיאס נ' מדינת ישראל (9.1.2014)).

10. מוצא אני לציין כי דגש מיוחד יש ליתן לנסיבות ביצוע העבירות בעניינו. המבקשים היכו את המתלונן מכות נמרצות, בפניו, ברגליו, בפלג גופו העליון ובראשו, אך בשל חשדם כי הלה גנב בקבוק שתייה חריפה ממרכולתם. כלום זו הדרך הראויה להתמודד עם חשדם? צדק בית משפט השלום, עת קבע כי דומה הדבר ל"משפטשדה", במסגרתו נטלו המבקשים את החוק לידיים, האשימו והענישו את המתלונן בעצמם. לאירוע מעין זה אין מקום בחברתנו. יש להוקיעו ולגנותו, למען יראו ויפנימו, כי השימוש באלימות כאמצעי לפתרון בעיות, הינו אמצעי כוחני והרסני, ומצווה עלינו לשרשו ולמגריו (ראו גם: ע"פ 6560/15 סריס נ' מדינת ישראל (2.5.2016); ע"פ 1554/13 פלוני נ' מדינת ישראל (19.5.2015); ע"פ 5794/13 מדינת ישראל נ' שיכה (2.4.2014)). כאמור, העונשים שהוטלו על המבקשים הינם מקלים, ותשובה לטענה כי חרף היותם מקלים, השפעתם השלילית על חייהם הינה רחבה, מצויה באמירה כי "סוף מעשה, במחשבה תחילה".

11. סוף דבר, בקשת רשות הערעור נדחית בזאת.

12. למען הסר ספק, המבקש 1 יתייצב במשרדי הממונה על עבודות השירות במפקדת מחוז צפון לצורך קליטה והצבה ביום 5.5.2016, עד השעה 08:00. המבקש 2 יתייצב במשרדי הממונה על עבודות השירות במפקדת מחוז צפון לצורך קליטה והצבה ביום 19.5.2016, עד השעה 08:00. הכל כפי שנקבע בגזר דינו של בית משפט השלום.

ניתנה היום, כ"ו בניסן התשע"ו (4.5.2016).

ש ו פ ט